

er i Begreb med at foretages, thi det forekommer mig at være et meget betænkeligt Skridt, ja, hvorved man vel kan have Marsag til at betænke sig to Gange, inden det sættes i Værk. Det er et gammelt Ord, at det er en let Sag at rive ned, men ikke nogen let Sag at bygge op. Det, som jeg skal anføre som Grund mod, at man vedtager Lovforslaget, er dog ikke saameget hentet fra særligt Hensyn til Byen Kolding, som fra den almindelige Betragtning, at man overhovedet ikke bør nedlægge lærde Skoler. Jeg troer, at den egentlige Grund, hvorfor man i den Henseende bør være betænkelig, maa hentes fra Hensyn til Bessaffenheden og Sikkerheden af den Skoleplan, hvoraf disse Foranstaltninger ere en Følge. Det er jo en Plan, som ikke har nogen nyere Oprindelse; det har længe været anseet for hensigtsmæssigt at gaae den Vej, man nu gaaer, og hvad der nu foretages, er ikke Andet, end hvad der aldeles principmæssigt maa følge af denne Plan. Jeg er ogsaa langt fra at mis kjende denne Plan; thi den er i det Hele udsprungen af Omhu for Skolevæsenets Lære som saadant, den er udsprungen af Hensyn til, at Underviisningen i Skolen kan blive saa fuldstændig og fuldkommen som muligt. Men der er et andet Hensyn, som i denne Plan aldeles er tabt af Sigte, og det er Hensynet til, at Saamange som muligt kunne blive deelagtige i de Goder, som den høiere Underviisning tilbyder. Det har været Tilfældet, at de lærde Skoler have for en stor Deel været benyttede af saadanne Disciple, som ikke have gennemgaaet hele Skolen, men kun have været der indtil Confirmationsalderen, for derfra at gaae over til de forskjellige Næringsveie. Man har nu vistnok meent at imødefomme de Fordringer, som Hensynet til den almindelige Folkedannelse kræver, derved, at man, istedetfor de lærde Skoler, som ere nedlagte, har oprettet andre saakaldte Realskoler, som netop fyldestgjøre disse Fordringer og tilbyde en Underviisning, som kan være tilstrækkelig til Confirmationsalderen for Saadanne, som ikke ønske at gaae videre paa den studerende Vej. Dog troer jeg ikke, at man derved har opfyldt de Fordringer, som deels nu, deels i Tiden vilde blive stillede til de af

Staten oprettede og bestyrede Skoler. Der er foruden den Bestemmelse at tilveiebringe en saa grundig Underviisning som muligt, endnu desuden en Betragtningssmaade, som ligger til Grund for den nærværende Organisation af Skolevæsenet. Det er en Betragtning, mod hvilken der fra mange Sider er gjort Indvendinger, skjøndt de forskjellige Opponenters derimod ikke ere indbyrdes enige. De lærde Skoler staae nemlig nu for Tiden, om ikke efter Loven, saa i Praxis og efter Omstændighedernes nødvendige Medfør, som Statskoler, som bestemte Forberedelsesskoler for Embedsstanden, i hvilke der tilbydes den Dannelse, som Staten gjør Fordring paa hos sine Embedsmænd, og de Fordringer, Staten saaledes gjør til den Dannelse, den kræver af Embedsmændene, ere igjen forskjellige; fra de Fordringer, man ellers stiller til en almindelig Dannelse, saaledes som den kan antages at være fornøden i de øvrige Stillinger i Livet. Det er denne Forskel, der giver Anledning til Benævnelsen lærde Skoler, og det er ogsaa den, der har givet Anledning til en vis Uvillie, som jeg troer ikke er aldeles uden Grund. Jeg gif ud fra at bemærke, at den Plan, hvorpaa den nærværende Skoleorganisation er bygget, ikke kan ansees at være saa fyldestgjørende, at man kan være fuldkommen sikker paa, at man ikke om nogen Tid vil finde det fornødent at modificere den. Dette siger jeg ikke blot, fordi jeg selv troer, at denne Plan i visse betydelige Henseender er uheldig, men fordi jeg troer at have Historiens Bevis for mig, og det den allernyeste Histories. Naar vi nemlig sammenlignede den lærde Skole, som den var for 100 Aar siden, med hvad den er nu, vil man finde, at den er undergaaet en saa gennemgribende Forandring, at man, saa at sige, ikke kan kjende den længere, og det er ikke steet pludseligt, men lidt efter lidt. Man kan ogsaa bestemt paapege, i hvilken Retning denne Bælgelse har fundet Sted; den har hele Tiden, men især i den sidste Tid, været rettet henad imod Realunderviisningen. Der blev for nogen Tid gjort Fordringer paa Realskoler, der blev gjort Forsøg i denne Retning; disse ere mislykkede; derimod have de, uagtet de selv ere mislykkede, havt en betydelig Ind-